یو افغان غواړي د پوهنتونونو چیپټرونه او لیکچرنوټونه کتابي بڼې ته واړوي

پژواک خبري آژانس، نبوونه او روزنه،

محمد اصف احمدزی، Nov 11, 2015

کابل (پژواک، ۲۰ لړم ۹۴): یو افغان هڅه کوي، په پوهنتونونو کې د چیپټرونو او لکچرنوټونو مېتود ته د کتاب چاپولو له لارې د پای ټکی کېږدي، چې تر اوسه پورې یې په هلوځلو کابو ۲۰۰ عنوانه کتابونه چاپ او وړیا خپاره شوي دي.

دغه تن چې ډاکټر یحیی وردگ نومېږي او په لوړو زده کړو وزارت کې سلاکار دی، له پژواک خبري اژانس سره یې په ځانګړې مرکه وویل، کله چې شپږ کاله وړاندې (۱۳۸۸ کال) ننګرهار پوهنتون ته لاړ، نو هلته یې ولیدل چې محصلین له چیپټرنوټونو څخه استفاده کوي، په داسې حال کې چې دغه کار د ۲۱مې پېړۍ له معیارونو سره برابر نه دی، نو هوډ یې وکړ چې دغه چیپټر نوټونه د مرستندویو موسسو له لارې په کتابي بڼه چاپ او خپاره کړي.

ده زیاته کړه، په ۱۳۸۹ کال کې یې دا کار په عملي ډول پیل کړ او د بېلابېلو پوهنتونونو له استادانو سره په اړیکه کې شو چې په پایله کې یې یو شمېر کتابونه راټول او له اړوندو الماني موسسو څخه یې د چاپ همکاري وغوښته.

د نوموړي په وینا، کله یې چې له لیکوالو څخه د کتاب ایډیټ شوي سافټ بڼه ترلاسه کړه، نو د کتاب د چاپ د اړتیا په موخه یې د اړوندې ځانګې تایید اخیستی، ورپسې یې د مربوطه پوهنځي او پوهنتون هوکړه هم ترلاسه کړې ده.

د هغه په وینا، دغه کتابونه چې ډېری یې په طب، انجنیري او ساینس پورې اړه لري او په پښتو، دري او کم شمېر یې په انګلیسي ژبه دي، د تېرو پنځو کلونو په موده کې یې شاوخوا ۲۰۰ عنوانه کتابونه چې ځیني یې زر او یو شمېر یې دوه زره ټوکه په هېواد کې دننه مطبعو کې چاپ کړي دي.

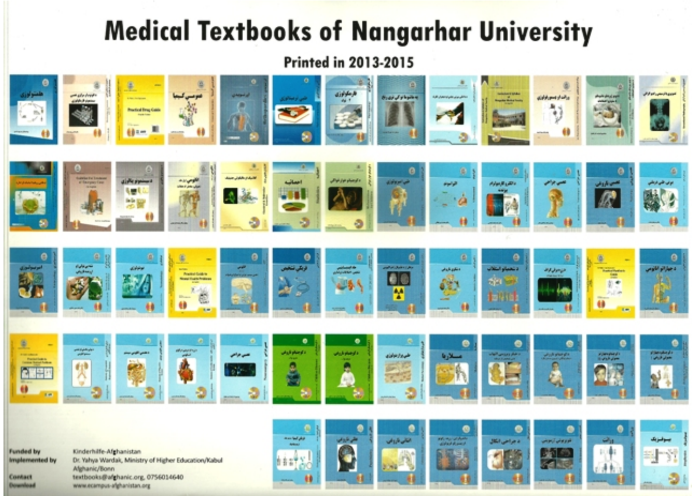

وردګ وایي، په دې برخه کې ورسره د المان د علمي همکاریو ټولنې (DAAD)، د افغان ماشومانو لپاره د جرمني کمېټه او افغان - جرمني پوهنتونو ټولنې (DAUG) مالي مرسته کړې ده.

دی زیاتوي، دغه هر یو کتاب یې په سي ډیانو (CD) کې ځای په ځای کړی او له هر کتاب سره یوه سي ډي هم شته، چې محصل کولی شي د هر کتاب له سافټ کاپي څخه هم استفاده وکړي، همدارنګه یې ۱۴۰ کتابونه په ډي وي ډي (DVD) کې هم ځای په ځای کړي، تر څو ترې محصلین له دې ټولو کتابونو په اسانۍ د کمپیوټر له لارې استفاده وکړي.

نوموړي وویل، له دې ور هاخوا هر چاپ شوی کتاب د ISBN د ځانګړي کوډ د لرلو تر څنګ د (www.ecampus-afghanistan.org) ویبپاڼه کې هم ډاونلوډ کېدلی شي چې هر څوک ترې په وړیا توګه کار اخیستلی شي.

یاد افغان زیاته کړه، د هر کتاب سل ټوکه په خپله لیکوال ته، شاوخوا ٤٠٠ کتابونه هغه پوهنتون ته چې د کتاب لیکوال په کې درس ورکوي، پنځوس پنځوس ټوکه دولتي پوهنتونونو او پاتې نور یې دولتي کتابتونونو او شخصي پوهنتونونو ته په وړیا ډول ورکوي.

نوموړي د دې پوښتنې په ځواب کې چې ولې یې یواځې د طبیعي علومو اړوند کتابونو چاپ ته زړه ښه کړی؟ وویل چې په طبیعي علومو کې د کتابونو نشتوالی یې احساس کړی او له بلې خوا که کله زموږ یو ډاکټر، انجنیر او ساینسپوه کتابونو ته په اسانۍ لاسرسی ومومي، نو دا به یې په طبیعي علومو کې د پوهنتونونو د درسي کیفیت په لوړولو کې مرسته کړې وي.

وردګ وایي، اوسمهال ورسره په سلګونه نور کتابونه هم د چاپ لپاره چمتو دي، خو دا چې مالي سرچینې ورته نه لري، نو د چاپ انتظار یې باسي.

ده وویل، دا چې له دریو کلونو راهیسې د المان د بهرنیو چارو وزارت او DAAD موسسه له دغه پروګرام سره مرسته نه ده کړې، نو له ولسمشر اشرف غني څخه غواړي چې یو ځل بیا د المان یا نورو مراجعو څخه غوښتنه وکړي چې د دغه پروګرام ملاتړ وکړي.

نوموړی وړاندیز کوي چې د لوړو زده کړو په موسسو کې باید د چیپټرونو او لکچرنوټونو مېتود ته د پای ټکی کېښودل شي، په هره برخه کې باید د پوهنتونونو د استادانو له خوا نوي کتابونه تالیف او وژباړل شي، هر کال باید سل کتابونه چاپ شي چې په دې توګه به په پنځو کلونو کې ٥٠٠ کتابونه چاپ شي، هر درسي مضمون باید لږ تر لږه یو درسي کتاب ولري.

هغه دغه راز د لوړو زده کړو وزارت ته وړاندیز کوي چې د "تدریسي کتابونو ملي پروګرام" پیل او دغه کار ته لومړیتوب ورکړي او هم استادان وهڅوي، تر څو د خپلو مسلکونو په اړه کتاب وژباړي، ولیکي او چاپ یې کړي.

دی وایي، سږ کال (۲۰۱۵ کال) پلان لري چې ٥٠ طبي درسي کتابونه چاپ کړي، د دوو ډي وي ډي ګانو زر کاپۍ چې ټول طبي درسي کتابونه به په کې شامل وي، د طب پوهنځیو هر زده کوونکي ته ووېشي او همدارنګه سل غیر طبي درسي کتابونه چاپ کړي.

ده زیاته کړه، د مالي سرچینو په پیدا کولو سره به هڅه وکړي چې د بشري او اسلامي علومو اړوند کتابونه هم چاپ کړ.

خو دی له مرستو کوونکو په ځانګړي ډول نړیوال بانک، د امریکا متحده ایالاتو له پراختیایي اداري او د المان د علمي همکاریو له ټولنې څخه هیله کوي چې د "تدریسي کتابونو د ملي پروګرام" ملاتړ وکړي او د کتابونو د چاپولو لګښت ورکړي.

وردګ وویل، سره له دې چې د لوړو زده کړو له وزارت سره یې د کتاب چاپولو د پروګرام موضوع شریکه کړې، خو هغوی یواځې د دغه کار هرکلی کړی، خو په عملي ډول یې ورسره کومه مرسته نه ده کړې.

دی وایي: "د لوړو زده کړو وزارت په ورکشاپونو جوړولو او فرنېچرو اخیستلو ډېرې پیسې مصرفوي، کتاب چې ورته اشد ضرورت دی، د چاپ لپاره یې مصارف نه ورکوي، دوی باید له استادانو سره د کتابونو په چاپ کې مرسته وکړي."

د کابل د پولیتخنیک پوهنتون استاد پوهاند دوکتور محمد غوث حکیمي چې د یاد پروګرام له لارې یې یو کتاب هم چاپ شوی، د کتابونو د چاپ دغه بهیر د لوړو زده کړو د بهیر په کیفیت کې اغېزمن او ګټور بولي او وایي، په اوسنیو شرایطو کې دغه کار د تایید وړ او یو نېک عمل دی.

ده پژواک اژانس ته وویل: "ځیني کتابونه چې دوی (ډاکټر یحیی) چاپ کړي، ډېر نوي کتابونه دي چې په پوهنتونونو کې یې ان استادان ارزیابي کولی هم نه شي؛ دا کتابونه خاصتاً د اطراف د پوهنتونونو لپاره ډېر مؤثر دي، لویه پانګه ده؛ ځکه کتابخانې له منځه تللې، لابراتوارونه نشته، ریسرچ نشته، نو دا کتابونه چې دوی یې چاپوي، لویه مرسته ده."

خو نوموړي له اړوندو ارګانونو غوښتنه وکړه چې د دغه بهیر ملاتړ وکړي او پر وړاندې یې خنډونه جوړ نه کړي.

لینک: http://www.pajhwok.com/ps/2015/11/11